

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/82/2018
Identifikačné číslo spisu: 7612211105
Dátum vydania rozhodnutia: 20.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7612211105.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu Mgr. Ľubomíry Kúdelovej a JUDr. Miroslavy Janečkovej v spore žalobcu ENERTEC s. r. o., Družstevná 833/5, Rimavská Sobota, IČO: 36 595 349, zastúpeného SEDLAČKO & PARTNERS s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, proti žalovanému BBF elektro s. r. o., Radlinského 17/B, Spišská Nová Ves, IČO: 36 177 245, zastúpenému advokátom JUDr. Petrom Fábrym, Starosaská 11, Spišská Nová Ves, o zaplatenie 20.000 € s príslušenstvom o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Cob/49/2018-504 z 19. apríla 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 15Cb/46/2012-440 z 12. decembra 2017 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Cob/49/2018-504 z 19. apríla 2018 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Spišská Nová Ves na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 15Cb/46/2012-440 z 12. decembra 2017 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáha zaplatenia sumy 20.000 €, ktorá predstavuje primeranú zľavu zo zaplatenej ceny diela, ktoré bolo zhotovené vadne, pričom žalovaný ako zhotoviteľ diela reklamované vady neodstránil. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v celom rozsahu. Napokon žalobcovi uložil povinnosť nahradiť trovy štátu na účet súdu prvej inštancie.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobca a žalovaný uzatvorili dňa 26. februára 2010 zmluvu o dielo č. 23/2/2010 (ďalej aj „ZoD“), predmetom ktorej bola výstavba fotovoltaickej elektrárne (ďalej aj „FVE“) podľa projektovej dokumentácie ARCH. Č. P1-1800-200, EČA: 1800/10, firmy RACIO-consult Košice, podľa ktorej rozsah diela mal byť totožný s rozsahom prác podľa položkovitej cenovej ponuky. V článku II ZoD sa zmluvné strany dohodli na zhotovení realizačného projektu, do ktorého budú zakreslené všetky zmeny podľa skutočného stavu vykonaných prác. Podľa zmluvy bol žalobca povinný vykonávať po celú dobu výstavby na stavbe inžiniersko-investorskú činnosť s tým, že meno zástupcu oznámi zápisom v stavebnom denníku.

Zápisnicou zo dňa 22. marca 2010 mal za preukázané, že účastníci, ešte pred začatím výstavby diela riešili zmeny, ktoré sa týkali inverterov, rozdielných parametrov výstupného výkonu solárnych panelov uvedených v zmluve, v prospekte technických parametrov, výkonu elektrárne a dodávateľ tiež uviedol, že dodá iný typ transformátora a to od firmy ABB s minimálne rovnakými parametrami. Ďalej mal za preukázané, že bol vypracovaný realizačný projekt, ktorý bol aj schválený. So zreteľom na uvedené súd prvej inštancie vyslovil záver, že dielo nebolo vyhotovené podľa projektu uvedeného v zmluve o dielo, t. j. tvoriaceho podklad pre stavebné povolenie, ale na základe schváleného realizačného projektu a na základe osobných jednaní zmluvných strán dohodnutých zmien. Súd konštatoval, že z uvedeného je zrejmé, že ešte pred realizáciou diela došlo k zmene koncepcie technologickej časti elektrárne a v súvislosti s tým vyslovil názor, že tieto zmeny nie je možné považovať za skryté vady. Vykonaným dokazovaním mal ďalej za preukázané, že vady diela neboli zistené ani po jeho spustení do skúšobnej prevádzky dňa 17. júla 2010 a obsah zápisnice o odovzdaní a prevzatí diela zo dňa 30. júla 2010 potvrdzuje, že dielo bolo odovzdané bez väd. V súvislosti s reklamáciami väd diela, týkajúcimi sa odvádzania tepla z miestnosti NN-VN rozvádzača, VN transformátora a inverterov a nedodržania predpísanej kompenzácie účinníkov, súd prvej inštancie konštatoval, že reklamácie vady nešpecifikujú, iba odkazujú na výsledok, ktorý považuje žalobca za nedostatočný. Vyslovil názor, že všeobecné konštatovanie, že odvádzanie tepla z miestnosti je nevyhovujúce, neehospodárne, nespoľahlivé a že dielo nedodržuje predpísanú kompenzáciu účinníkov nedokazuje, že ide o vady diela. V súvislosti s vadou diela, týkajúcou sa rušenia prevádzkových zariadení elektrárne, a to konkrétne zabezpečovacieho a kamerového systému, ktoré malo byť podľa tvrdenia žalobcu spôsobené nedodržaním inštaláčného návodu - výstupné káble z inverterov na AC-strane a to ich netienením, poukázal súd na vyjadrenie spoločnosti ABB s. r. o., dodávateľa inverterov, ktorá uviedla, že spôsob inštalácie inverterov PVS 800, ako aj použité káble pre pripojenie uvedených inverterov na striedavej a jednosmernej strane je v zásade s odporúčaním výrobcov inverterov ABB Oy. So zreteľom na uvedené súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol. Výrok týkajúci sa náhrady trov konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 CSP a úspechom žalovaného v konaní. O trovách štátu rozhodol s poukazom na vznik trov za vyhotovenie znaleckého posudku a dopočutie znalca na pojednávaní, ktoré boli znalcovi zaplatené z prostriedkov štátu.

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 2Cob/49/2018-504 z 19. apríla 2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie za stotožnenia sa so skutkovým a právnym posúdením veci súdom prvej inštancie a s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 2 CSP), keď konštatoval jeho vecnú správnosť. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku, s odkazom na skutkový stav zistený pred súdom prvej inštancie a s poukazom na ustanovenie § 564 v spojení s § 440 ods. 12 Obchodného zákonníka, uviedol, že Obchodný zákonník bráni tomu, aby bol obchádzaný účel ustanovenia zákona o zodpovednosti za vady diela tým, že by sa objednávateľ mohol domáhať ujmy z vadného plnenia, napríklad cestou poskytnutia zľavy. V súvislosti s tým konštatoval, že v opačnom prípade by si totiž mohol objednávateľ zanedbávať svoje povinnosti súvisiace s prevzatím diela, notifikáciou väd diela a uplatňovaním reklamačných nárokov väd diela, spoliehajúc sa na nároky z iných právnych dôvodov. Odvolací súd uzavrel, že pokiaľ by súd prvej inštancie priznal žalobcovi žalobou uplatnený nárok na zľavu z vady diela, takéto rozhodnutie by spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci.

4. Proti tomuto rozsudku podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), navrhujúc rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a žalobe vyhovieť. Z obsahu dovolania vyplýva, že jeho prípustnosť vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Odvolaciemu súdu vytýkal, že sa vôbec nevysporiadal s podstatnými argumentmi žalobcu špecifikovanými v odvolaní a odvolacej replike a svoje rozhodnutie odôvodnil skrátene, de facto jednou vetou. Za nekonzistentné a nezrozumiteľné označil najmä odseky 45 a 46 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, keď nárok z ceny diela je riadnym nárokom z väd diela v zmysle § 564 Obchodného zákonníka v nadväznosti na § 436 ods. 1 písm. c/ Obchodného zákonníka. Dovolateľ uviedol, že si je plne vedomý skutočnosti, že obsahové vady odôvodnenia spravidla nezakladajú prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, avšak v tomto prípade ide o odôvodnenie natoľko arbitrárne a iracionálne, že je namieste aplikovať všeobecné akceptovanú výnimku z

bezvýhradného uplatňovania tohto pravidla. Záverom poukázal na nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 327/2010 zo dňa 1. marca 2012, ako aj uznesenie ÚS SR zo dňa 2. apríla 2009 sp. zn. IV. ÚS 110/2009, podľa ktorých je požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu.

5. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť. Namietal, že dovolateľ v dovolaní neuvádza také skutočnosti, ktoré by mali nasvedčovať tomu, že zo strany vo veci konajúcich súdov by mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva a tak malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Čisto teoreticky uviedol, že ak by súd dospel k záveru, že reklamácie sú riadne a že si žalobca uplatnil svoje právo podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, je otázne, či by žalobcovi vznikol nárok na uplatnenú zľavu z ceny diela, keď pôvodne požadoval odstránenie väd a či voľbu nároku z vadného plnenia uplatnil bez zbytočného odkladu. Záverom poukázal na skutočnosť, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví dal súhlas na spustenie predmetnej fotovoltaickej elektrárne a na to, aby dodávala elektrickú energiu do siete a bolo vydané rozhodnutie č. 1193/2014/E-OZ zo dňa 21. novembra 2013, t. j. po uplynutí troch rokov od reklamácie, to znamená, že zhotovená fotovoltaická elektráreň spĺňa všetky normy bez väd.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) pred samotným vecným prejednaním dovolania najskôr skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

7. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom odvolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zjavné, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky odvolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

10. Dovolateľ v dovolaní ako dôvod, z ktorého vyvodzuje jeho prípustnosť, uvádza ustanovenie § 420 písm. f/ CSP, keď v dovolaní poukazuje na vady odôvodnenia napadnutého rozsudku a uvádza, že právne závery odvolacieho súdu, vyjadrené v odsekoch 45, 46 a 47 odôvodnenia, sú tak zmätočné, že samy osebe sú dôvodom pre zrušenie napadnutého rozsudku.

11. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatneným nárokom a obranou proti takému uplatneniu. Pritom všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces. (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 204/04).

12. K namietanej vade zmätočnosti pre nedostatočnú odôvodnenosť rozhodnutí vo veci konajúcich všeobecných súdov dovolací súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko R 2/2016. Právna veta tohto stanoviska znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ OSP.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu stanoviska najvyššieho súdu nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne (k tomu pozri napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo 2/2016 z 11. apríla 2017).

13. Uplatnenie druhej vety stanoviska najvyššieho súdu, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety, sa týka výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O takýto prípad podľa názoru najvyššieho súdu ide aj v prejednávanej veci.

14. Podľa § 383 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

15. Dovolací súd dal za pravdu dovolateľovi, ktorý označil odôvodnenia obidvoch súdov, prvoinštančného, ako aj odvolacieho, za natoľko arbitrárne a rozporné, že zakladajú prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Z obsahu samotnej žaloby nepochybne vyplýva, že sa žalobca domáha zaplatenia sumy 20.000 € ako primeranej zľavy z ceny diela po tom, čo žalovaný ako zhotoviteľ neodstránil vady diela v žalobcom stanovenej lehote 1 mesiaca. (§ 436 ods. 2 Obchodného zákonníka). So zreteľom na uvedené dovolací súd prisvedčil dovolateľovi, ktorý za nezrozumiteľný, iracionálny a evidentne nesprávny označil záver odvolacieho súdu vyslovený v odseku 45 jeho odôvodnenia a to, že Obchodný zákonník bráni tomu, aby bol obchádzaný účel ustanovenia zákona o zodpovednosti za vady diela tak, aby sa objednávateľ mohol domáhať ujmy z vadného plnenia, napríklad cestou poskytnutia zľavy (§ 440 ods. 2 Obchodného zákonníka). Žalobcom uplatnený nárok na zľavu z ceny diela je v zmysle § 564 Obchodného zákonníka v spojení s § 436 ods. 1 písm. c/ Obchodného zákonníka nárokom z väd diela. Odôvodnenie odvolacieho súdu, a to konkrétne odseky 44, 45 a 46 však nasvedčujú záveru, že sa žalobca snažil dosiahnuť uspokojenie, ktoré je možné dosiahnuť iba uplatnením nároku z väd diela, uplatnením nároku z iného právneho dôvodu. Odvolací súd teda založil rozhodnutie na dôvodoch, ktoré vzhľadom na okolnosti súdnej veci nemajú žiadnu relevanciu. S uvedeným záverom, vyjadreným v odsekoch 44, 45, 46 odôvodnenia (ktoré nenasvedčujú tomu, že by posudzoval nárok ako uplatnený zo zodpovednosti za vady) potom nekorešponduje nasledujúci odsek 47 odôvodnenia jeho rozhodnutia, v ktorom konštatoval, že pokiaľ by súd prvej inštancie priznal žalobcovi žalobou uplatnený nárok na zľavu z ceny diela, takéto rozhodnutie by spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci. Závery, ktoré odvolací súd vyslovil v odsekoch 44 až 47 odôvodnenia rozhodnutia vyústili podľa názoru dovolacieho súdu do jeho vnútornej rozpornosti, ktorú dovolací súd považuje za dôvod na vyslovenie porušenia základného práva dovolateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 ústavy, súčasťou ktorého je nepochybne aj požiadavka, aby sa súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj vlastnými právnymi závermi, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu. Odvolací súd sa navyše v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, z odôvodnenia ktorého je zrejmé, že súd prvej inštancie posudzoval žalobcom uplatnený nárok podľa ustanovení Obchodného zákonníka, upravujúcich nároky z väd tovaru, teda stotožnil sa s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie napriek tomu, že žalobcom uplatnený nárok posúdil po právnej stránke odlišne. Za dôvodnú považoval dovolací súd aj námietku dovolateľa, že sa odvolací súd nevysporiadal so žalobcom namietaným odklonom súdu prvej inštancie od záverov, ku ktorým dospel znalec, vzhľadom na ktorý (podľa jeho názoru) právne posúdenie súdu absolútne nekorešponduje s výsledkami vykonaného znaleckého dokazovania. Dovolací súd zhodne s

dovolateľom dospel k záveru, že ani rozsudok súdu prvej inštancie nie je vo vzťahu k aplikácii ním citovaných ustanovení Obchodného zákonníka presvedčivo odôvodnený a táto skutočnosť v konečnom dôsledku zakladá nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia. Súd prvej inštancie v súvislosti s vadami diela uvedenými v odseku 34 odôvodnenia bodoch 1 a 2 (neodstránená vada diela, ktorá sa týka odvádzania tepla z miestnosti NN-VN rozvádzača, VN transformátora invertorov, neodstránená vada diela, že realizované dielo nedodržuje predpísanú kompenzáciu účinníkov) síce konštatoval, že tieto reklamácie nešpecifikujú vady, iba odkazujú na výsledok, ktorý žalobca považuje za nedostatočný, dospel teda zrejme k záveru, že žalobca vady dostatočne nekonkretizoval, prípadne nepopísal ako sa vady prejavujú, urobil tak však bez toho, že by sa bol dôsledne vysporiadal s obsahom jednotlivých notifikácií vád (reklamácií vád), v ktorých žalobca podrobne popisuje spôsob, akým sa jednotlivé vady prejavujú. (napr. v notifikácií vád z 15. októbra 2010 v súvislosti s vadou označenou ako odvádzanie tepla z miestnosti žalobca uviedol, že automatická regulácia teploty s nasadenými klimatizačnými zariadeniami nie je spoľahlivá, v miestnosti NN-VN klimatizačné zariadenie negarantuje nastavenú teplotu, v miestnosti VN transformátora cirkulácia chladiaceho vzduchu vôbec nie je zabezpečená a navyš ani klimatizačné zariadenie negarantuje nastavenú teplotu, a v miestnosti invertorov klimatizačné zariadenie taktiež negarantuje nastavenú teplotu, atď). Ak súd prvej inštancie iba stroho konštatoval, že žalobca vady nešpecifikoval bez vysporiadania sa s obsahom jednotlivých notifikácií (reklamácií) a ich príloh s údajmi žalobcu ako sa vady prejavujú, podľa názoru dovolacieho súdu takéto rozhodnutie nespĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozsudku a vyvoláva relevantné pochybnosti o správnosti jeho záverov, že žalobca vady diela riadne nenotifikoval z dôvodu, ktorého zrejme žalobu ako nedôvodnú zamietol. Podľa názoru dovolacieho súdu sa súd prvej inštancie dôsledne nezaoberal ani existenciou ďalšej namietanej vady (silné elektromagnetické rušenie kamerového systému). Stručná citácia zo stanoviska dodávateľa invertorov spoločnosti ABB s. r. o. z jeho listu zo dňa 20. februára 2012, ktorým súd prvej inštancie svoj záver odôvodnil, nevyvracia podľa názoru dovolacieho súdu, bezpečným spôsobom existenciu žalobcom tvrdenej vady.

16. So zreteľom na uvedené vo veci konajúce súdy v odôvodnení ich rozhodnutí (a to ani pri spojení rozsudkov súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) nenaplnili požiadavky plynúce zo základného práva žalobcu na súdnu ochranu, keďže odôvodnenie zamietnutia žalobcom uplatneného nároku nemožno považovať za uspokojujúce. Postupom súdov teda došlo k vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorá zakladá porušenie práva oprávneného na spravodlivý súdny proces. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie podľa § 449 ods. 1 a 2 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie podľa § 450 CSP na ďalšie konanie, v ktorom sa vysporiada s vytýkanými vadami, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s § 220 ods. 2 CSP. V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.